

Növényvédelmi előrejelzés a kertészeti kultúrákban

2025.03.08.

A március első hetére beköszöntött tavasz most már biztosan minden kertészkedőt kicsalogatott a kertbe. Persze akinek gyümölcsfája, szőlője is van bőségesen, már valószínűleg a metszésen és a sebkezelésen is túl van, vagy legalábbis a vége felé tart. Ez bizony nem kis előny, mivel a hirtelen felmelegedéssel a növényeink fejlődése is lendületet vett, a csonthéjasok (kajszi-őszibarack, cseresznye, meggy, szilva) többsége már jócskán a rügyduzzadás állapotában van. A mélyebb fekvésű, kötöttebb talajú, hűvösebb területeken épp csak hogy láthatók a hamisítatlan tavasz jelei, másutt azonban, nem késlekedhetünk, sürgető a tél végi lemosó permetezések megkezdése. Ahogy az elmúlt években már megszokhattuk, 2024/2025 telét sem azok között tartjuk számon, melyeken a -15 °C alatti hőmérsékletek gyakoriak voltak. Sajnos ez egyben azt is eredményezi, hogy a tavaly felszaporodott kártevők, kórokozók jó eséllyel teleltek át és az idei évre jelentős kártételi-illetve fertőzési veszélyt okozhatnak.

- A lemosó permetezéssel gyéríthetjük a károsítók mennyiségét és könnyíthetünk az évközi növényvédelmünkön. Ezt őseink is jól tudták és okosan alkalmazták is! Számos hazai szakirodalmi forrás található azzal kapcsolatban, hogy már a 1780-as évektől „tél végi permetezés” néven rendszeresen bevetették ezt a növényvédelmi módszert, az akkori kezdetleges anyagokkal (pl. mész, konyhasó+vízüveg keverékével mohák, zuzmók és gombák ellen), több-kevesebb sikerrel. A kevesebb sikert valószínűleg nem a kijuttatás módja okozta (már akkor is bő lé mennyiséggel javasolták), inkább az alkalmazott kémiai anyagok összetétele. Jól tudjuk, az idő mindent igazol, úgy különösen, hogy ha a napjainkban használatos növényvédő szerekkel, korszerű formulázással alkalmazzuk ezt a korai növényvédelmi eljárást.
- Általános szabály, hogy a lemosó permetezést a **rügypattanáshoz közeli állapotban végezzük** el, hogy a telelőhelyről előjövő kártevőket minél nagyobb arányban gyérítsük. A réz készítmények biztonságos használata érdekében csonthéjasok közül őszibarackban legfeljebb rügyfakadásig, kajsziiban pirosbimbós állapot végéig, cseresznyében, meggyben fehérbimbós állapot végéig, almában, körtében a zöldbimbós állapot végéig permetezzünk, így elkerülhetjük a perzselést. Szőlőben rügy gyapotos állapotban a leghatásosabb a tél végi permetezés, mert ekkor a kis előbújó gyapotszálak között a rügyekben telelő atkák is elérhetővé válnak az olaj- illetve kéntartalmú készítmények számára (utóbbi jelentős gyérítő hatásáról is ismert). Ha már a szőlőt említjük, azokban a kertekben is javasolt az olaj tartalmú szerek használata, ahol a szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazmás betegségét terjesztő vektor, az amerikai szőlőkabóca is felszaporodott. A kéregpedésekben áttelelő tojások számának csökkentése nagy segítségünkre lehet majd a későbbiekben.
- A lemosó permetezésre használt **réz tartalmú** készítmények a gombás-és baktériumos betegségek többsége ellen hatásos mint pl. az almatermésűek tűzelhalás betegsége, varasodás a baktériumos-és gombás ágelhalások (csonthéjasokban gutaütés). Kajszi, cseresznye, meggy, szilva esetében a sztigminás levéllyukacsosodás és egyéb levélbetegségek illetve az őszibarack és szilva fákban a tafrinás betegség (elsősorban) rügyekben áttelelt fertőző képleteit csökkenthetjük jó eséllyel. Málnában, szederben a vesszőbetegségek (didimellás, leptoszfériás betegség), dióban baktériumos és gombás ágelhalások esetén javasolható a rezek használata. A különböző lisztharmatos megbetegedések és néhány egyéb fent említett gomba betegség (varasodás, monília, tafrina stb.) fellépésekor jusson eszünkbe a **kén** tartalmú készítmények használata,

különösen akkor ha a pajzstetvek, atkák, levéltetvek áttelelő alakjai, illetve körtelevél bolha is megtalálható a kertünkben. A kén tartalmú lemosó szerek rovarölő hatása **olaj tartalmú szerekkel** (növényi olaj, paraffin olaj, ásványolaj) fokozható, mely egyrészt a permetlé jobb tapadását eredményezi a kéreg felületen másrészt a kártevők áttelelő tojásainak felületét bevonja, így azok a légzés fokozódásával (légzőnyílások kialakulásakor) elpusztulnak az olajréteg alatt.

- A **le mosó permetezést 5 °C feletti hőmérséklettől végezzük** el (a kén tartalmú készítmények e felett fejtik ki hatásukat), nagy lé mennyiséggel (800-1500 l/ha) kijuttatva. Ha több, nagyobb méretű fa kezelését kell megoldanunk, célszerű a motoros háti permetezőt elővenni már ehhez a munkához is, de ekkor alacsonyabb nyomás tartományba üzemeltessük a gépet, hogy a permetlé cseppek túl finom porlasztását és az elsodródást is elkerüljük. Ha a gyümölcsfáink közvetlen a szomszéd udvarával, leendő veteményes kertjével határos területen vannak, ne felejtsük el értesíteni a permetezési szándékunkról!

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara